

Nedisciplina, škoda . . .

V poročilu, ki ga je odbor za oceno kršitev delovnih dolžnosti v prvem polletju letos predložil delavskemu svetu podjetja, je med drugim navedeno, da sedanje kaznovanje kršilcev delovne discipline ni dovolj učinkovito. Večina jih član kolektiva ne jemlje dovolj resno; psihološko učinkovite so v glavnem samo prvič. Kršilci, ki ponavljajo kršitve, posebno zaradi odpisa kazni po dveh letih, že vnaprej predvidevajo največjo možno kazen in menijo, da so jim ti prekrški zopet dovoljeni. Zato je odbor zadovoljil kadrovske službe, naj razišče možnost učinkovitejše kaznovalne politike.

Dne 14. avgusta 1972 je odbor za oceno kršitev delovnih dolžnosti dobil odgovor kadrovske službe, da se lahko pri izrekanju kazni sklicuje na 161. člen pravilnika o delovnih razmerjih oziroma 4. člen dopolnitve pravilnika o delovnih razmerjih.

161. člen pravilnika o delovnih razmerjih pa določa:

Ce je bila škoda povzročena s kršitvijo delovnih dolžnosti, njen obstoj, okoliščine, v katerih je nastala, koliko znaša in kdo jo je povzročil, ugotovi odbor za oceno kršitev delovnih dolžnosti. V drugih primerih pa to ugotavlja odbor za oceno in poravnavo škode.

V primeru, da se višina škode ne more ugotoviti takoj in bi ugotavljanje zavleklo izvedbo postopka, obravnava odbor za vodenje postopka samo kršitev delovne dolžnosti, reševanje o škodi pa prepusti odboru za oceno in poravnavo škode.

162. in 163. člen pravilnika o delovnih razmerjih pa nadalje odločata naslednje:

Višina škode se ugotavlja:

- po ceniku,
- po tržni vrednosti glede na dan in kraj škode ali
- po obračunu izvršenega poravnala.

Za poškodovane stvari, za katere vrednost ni ugotovljena s cenikom ali za katere knjižne vrednosti ni mogoče več določiti, se višina škode oceni količinsko, pri čemer je treba upoštevati zmanjšanje vrednosti poškodovane stvari zaradi uporabe.

163. člen določa:

Za razjasnitev določenih vprašanj v zvezi z ugotavljanjem in ocenjevanjem povzročene škode lahko odbor zasliši tudi strokovne sodelavce podjetja ali zunanje strokovnjake.

O izvršenem delu mora odbor izdati pismeno mnenje, ki mora vsebovati določila o kraju in času povzročene škode, kakšna je škoda in višina škode. Na osnovi tega mnenja se izda odločba o povračilu škode.

Ce delavec noče poravnati škode, ki jo ugotovi odbor za oceno in poravnavo škode (ali odbor za oceno in kršitev delovnih dolžnosti), se škoda izterja s tožbo pri pristojnem sodišču. Delavski svet podjetja lahko v opravičenih primerih oprosti delavce za vso ali za delno povrnitev povzročene škode, razen če jo je povzročil namenoma.

Iz navedenag lahko sklepamo, da bi odbor za oceno kršitev delovnih dolžnosti že dosedaj moral pri obravnavi ugotavljati tudi škodo (ugotavljal jo je le v primerih tatvin), vendar je doslej to prepustil odboru za oceno in poravnavo škode. Zato bo v bodoče odbor

redno ugotavljal s kršitvijo tudi morebitno škodo, kršilec pa jo bo moral poravnati.

Analize dosedanjih kršitev kažejo, da je v večini primerov nastala tudi materialna škoda. Npr.: delavec je neopravičeno izostal z dela,

zaradi tega je nastal izpad v proizvodnji v vrednosti, ki jo bodo določili odgovorni strokovnjaki, itd.

Torej zaradi neučinkovitosti dosedanjih sankcij: opomina, javnega opomina, zadnjega javnega

opomina in predloga delavskega sveta za izključitev, bo odbor za oceno kršitev delovnih dolžnosti v bodoče dosledno ugotavljal tudi materialne posledice, nastale s kršitvijo delovne discipline.

Blaž Studen

Veliko malčkov je letos prvič prestopilo šolski prag.

Ta trenutek bo nepozaben dogodek

Za naslov tega članka sem vzel stavek iz govora tov. Martina Koširja, ki ga je imel dne 24. 8. 1972. Tedaj je bila podpisana pogodba med naročnikom in predstavniki podjetij, ki bodo gradila vrsto šol in otroških vrtcev.

V bližnji in tudi bolj odmaknjeni preteklosti smo v našem glasilu pogosto pisali o težavah otroškega varstva. Razumljivo: veliko število naših delavk nima otroškega varstva urejenega, kar ne povzroča skrbi in težav samo njim, temveč se v takšni ali drugačni obliki odraža tudi pri delu. Pa še to: po deklaracijah o zaščiti matere smo ena najnaprednejših dežel in po dolgem iskanju smo — vsaj v Kranju — našli edino možno obliko za uresničitev deklaracij, to je samoprispevek. No, vse res ne bo urejeno s samoprispevkom, a prav gotovo zelo veliko.

Torej, dne 24. 8. 1972 je bila podpisana pogodba o gradnji. Iz dokaj obširnega poročila tov. Martina Koširja objavljamo najpomembnejše izvirke.

Na podlagi uspešno izvedenega referenduma o plačevanju prispevkov občanov in delovnih organizacij za gradnjo osnovnih šol in vzgojno-varstvenih ustanov, je splošni zbor občine Kranj na seji 8. maja 1970 sprejel program gradnje, ki ga je pripravil koordinacijski odbor za pripravo in izvedbo programa izgradnje šol in vzgojno-varstvenih objektov v občini Kranj.

Od tega časa je koordinacijski odbor in njegov sekretariat intenzivno pripravljali vse potrebno da bi z izgradnjo šol in drugih objektov lahko začeli. O svojem delu in o pripravah je poročal odbornikom občinske skupščine, zborom volilcev, posebnih razprav pa so se večkrat udeležili predstavniki družbenopolitičnih organizacij, krajevnih skupnosti in občani v krajih, koder bodo objekti zgrajeni. Posebno skrbni smo bili pri izbiri idejnih projektov, proučevanju funkcionalnosti objektov, njihovi uporabnosti, z namenom, da bi zagotovili čim večjo racionalnost izgradnje. Stalno smo spremljali in zagotavljali skladnost pri izdelavi glavnih projektov in težili k uporabi domačih, vendar kvalitetnih materialov.

Po proučitvi glavnih projektov in ugotovitvi, da le-ti ustrezajo zahtevam izgradnje šolskih objektov, se je sekretariat odločil, da bo pričel načrte uresničevati. Z javnim natečajem, ki je bil objavljen v Uradnem listu SRS, št. 23/72 z dne 9. 6. 1972, je sklad za financiranje izgradnje šolskih in vzgojno-varstvenih ustanov v občini Kranj razpisal v smislu določil temeljnega zakona o načinu in postopku za oddajanje investicijskih objektov v graditev oddajo gradbenih, obrtniških in instalacijskih

del za novogradnjo naslednjih šol z bruto etažnimi površinami.

Danes podpisujemo pogodbe za naslednje šolske objekte:

1. posebna osnovna šola Kranj — 2.350 m²,
 2. osnovna šola Vodovodni stolp Kranj — 4.988 m²,
 3. osnovna šola Predoslje — 3.750 m²,
 4. osnovna šola Kokrica — 1.170 m²,
 5. osnovna šola Naklo — 1.104 m²,
 6. osnovna šola Besnica — 816 m²,
 7. osnovna šola Orehek — 1.014 m² in
 8. osnovna šola Trboje — 592 m².
- Skupaj 15.784 m² bruto zazidalnih površin.

Rok za dokončanje šolskih objektov Vodovodni stolp II Kranj, Predoslje in posebne osnovne šole je 31. 12. 1973, za osnovne šole Kokrica, Naklo, Besnica, Orehek in Trboje pa 1. 8. 1973.

Sredstva za financiranje teh objektov so glede na dogovore z banko in delovnimi organizacijami zagotovljena.

V šolskih zgradbah, za katere bomo danes podpisali gradbene pogodbe, bo zgrajenih:

- 48 učilnic za nižjo stopnjo pouka,

Nadaljevanje na 2. str.

Člani aktiva ZB so aktivni

Urednik Jože Štular je rekel: »Že dolgo se nič ne sliši o naši zvezi borcev, prav pa bi bilo, da bi v našem časopisu nekaj o tem napisali.«

Odgovoril sem: »Seveda, borce je bilo bolj slišati v revoluciji in neposredno po njej, danes pa je to že stvar, na kateri se gradi nekaj novega, vse, kar je novega, pa je zmeraj bolj zanimivo kot preteklost.«

Zveza borcev Save je letos, za razliko od preteklosti, sklenila, da bo delovala v družbenopolitičnih in samoupravnih organih več kot je do sedaj, čeprav je borcev delavcev danes v tovarni vsak dan manj. Tako sedaj deluje preko 50 članov ZB v raznih organih upravljanja podjetja, od odborov do svetov enot ter organov družbenopolitičnih organizacij.

Letos smo šli borci na izlet v Slovensko Benečijo; preko Sežane do Doberdoba. Tu smo si ogledali spomenike, ki čas težke prve svetovne vojne v kamnu na kosteh padlih pišejo v zgodovino temno liso časa, ko je človeštvu manjkalo razuma in si je pametne rešitve iskal v nasilju nad narodi z orožjem v roki tisti, ki je vedno menil, da sta razum in pravica samo na strani močnejšega. Doberdobji, ki so zavedna, čisto slovenska vas onstran meje, so nas pozdravili in sprejeli gostoljubno odprtega srca, kot so to zmožni ljudje, naši ljudje s Krasa. Za tem smo si v Čedadu ogledali zgodovinske spomenike in se srečali s predstavniki društva Ivan Trin-

ko, ki združuje naše ljudi tam ob Nadiži. Preko Robiča in Kobarida smo se v večernih urah 4. julija vrnili zadovoljni domov v Kranj. Videli smo lep delček dežele, kjer stoletja žive in se bore za svoj obstoj slovenski ljudje. Tudi taki obiski so pomoč tistim, ki se bore za svoj obstanek in ki žive izven naše slovenske skupnosti.

Občni zbor ZB je letos zagotovil šestim borcem partizanom s Koroške letovanje na morju. Tudi to je ena od oblik sodelovanja s tistimi, ki žive v Avstriji in si tam prizadevajo, da bi si bili ljudje

raznih narodov in nazorov vedno dobri mejaši.

Jesen, ko bo narava z listjem posula livade, bo delegacija ZB obiskala grobove padlih partizanov pri nas in na Koroškem in povsod položila cvetje spomina borcem, ki so dali sebe za nas in za tiste, ki rastejo v jutrišnji dan. Zato, da bi bil čas vnaprej lepši in da bi bilo manj nepotrebnih žrtev, kot jih je bilo v preteklosti.

Danes nam v Savi ni potrebno več govoriti o nerešenih stanovanjskih problemih članov ZB. Imamo pa še nekaj težav, ker naši starejši delavci v preteklosti niso imeli možnosti, da bi dosegli kvalifikacijo ali potrebno strokovnost. Zaradi tega so nekateri še vedno na delovnih mestih, ki njihovemu zdravju škodujejo. No, tudi te posamezne probleme rešujemo. V dogovoru z upravnimi organi smo letos rešili dva taka primera, ki sta bila dolgo nerešena.

Borci smo se aktivno vključili tudi v razprave o uveljavljanju ustavnih dopolnil, o reorganizaciji podjetja in v aktivnost ob volitvah v samoupravne organe ter ob referendumu o odvajanju 10 % od osebnih dohodkov, da bi pripomogli k likvidnosti podjetja.

Pa še to: mnogi med nami potujejo na Koroško ali v Slovensko Benečijo. Vedite, da imamo tam mnogo prijateljev, da žive tam zavedni Slovenci. Vedno vas bodo veselili. Na Koroškem na primer pri Tišlerju v Šentjanžu, pri Rutarjevih in Doberlj vesi itd.

Vinko Kepic

Za vas piše: Vinko Kepic — predsednik aktiva ZB Sava

Tov. Martin Košir. Del njegovega govora objavljamo.

Kako izbrati najboljšega delavca na ustrezno delovno mesto

Večkrat slišimo kakega vodjo, ki pravi: »Res srečo smo imeli, ko smo na to odgovorno mesto sprejeli tega delavca!« Marsikdo se bo seveda takoj vprašal, če sta sprejem in namestitve nekega delavca res samo srečen slučaj, ali pa je morda to plod strokovnega dela in odločitve. V mnogih delovnih organizacijah je sprejem novih delavcev res samo rezultat intuicije enega odgovornega. Pri nas, ki letno sprejmemo več kot 400 novih delavcev, to ni prepuščeno občutku posameznika, temveč sta sprejem in razporeditev rezultat strokovnega obravnavanja celotnega teama sodelavcev.

V postopku sprejemanja novega delavca na prosto delovno mesto ali v postopku prerazporejanja sodeluje poleg kadrovskega delavca, zdravnika, socialnega delavca in referenta za družbeni standard navadno tudi industrijski psiholog. Marsikdo se bo sicer vprašal, čemu so potrebni vsi strokovnjaki, zlasti če ne gre za sprejem delavca na res odgovorno delovno mesto. Odgovor bomo našli v treh trditvah:

— V Savi je približno 1000 delovnih mest in niti dve nista popolnoma enaki glede na pogoje dela in glede na zahteve dela,

— ljudje se med seboj razlikujejo in težko bomo našli dva, ki sta si enaka po svojih telesnih in umskih sposobnostih ali po drugih osebnostih in psihofizioloških lastnostih ter po strokovni usmerjenosti.

Različna delovna mesta zahtevajo torej delavce različnih kvalit:

medtem ko bo eno delovno mesto zahtevalo fizično izredno močnega človeka, drugo delovno mesto zelo spretnega delavca, tretje zopet nadpovprečno inteligentnega, bomo lahko ugotovili, da so zopet posamezna dela, ki zahtevajo najboljše kombinacije vseh treh lastnosti. Naloga kadrovskega delavca, zdravnika in psihologa je torej, da glede na zahtevo posameznega delovnega mesta izberejo najustreznejšega kandidata, socialni delavec in referent za družbeni standard pa dasta mnenje o socialnih momentih, ki predstavljajo pri izbranem kandidatu v primerenosti ali neprimerenosti za delo.

Vsi sodelavci, ki so odgovorni za sprejem na delo, si torej prizadevajo, da bi človek pri delu dosegel uspeh, kajti le-to je pogoj za zadovoljstvo posameznika in za produktivnost podjetja. Predstavljamo si na primer delo vulkanizerja na etažnih prešah v delovni enoti prešani izdelki II. Delo zahteva fizično močnejšega delavca, precej visokega, pa tudi delavca, ki bo lahko prenesel zelo visoke temperature v teku celotnega delovnega časa. Če se ne oziramo na te minimalne zahteve delovnega mesta, bomo lahko za to delo izbrali kandidate brez ustreznih fizičnih in zdravstvenih lastnosti. Posledica tega bo slabši uspeh pri delu, poškodbe (opekljine), bolniški stalež itd., skratka neprijetnosti, ki povzročajo nezadovoljstvo z delom, konfliktno situacijo in fluktuacijo.

Ali pa vzemimo primer vodje nekega oddelka. Delovno mesto

zahteva več kot poprečen nivo inteligentnosti, zdravo ter čustveno trdno osebnost, ugoden karakter in temperament, več kot poprečno razvite organizacijske sposobnosti, inicijativnost itd. Ni mnogo ljudi, ki bi imeli v sebi združene vse te lastnosti. V dobro skupine delavcev, s katerimi bo bodoči vodja delal, za njihovo zadovoljstvo pri delu in končno tudi v dobro celotnega podjetja je, da za zahtevno delovno mesto izberemo najustreznejšega kandidata s katerim bodo zadovoljni sodelavci in ki bo sam zadovoljen in uspešen pri svojem delu.

Mnogokrat ugotavljamo, da so ljudje pri svojem delu nezadovoljni, da jim delo predstavlja samo odvečno breme in da tudi visoka finančna stimulacija ne izboljšuje njihove slabe delovne morale. V večini takih primerov ugotavljamo kot vzrok nezadovoljstva neprilagojenost delu oziroma slabši interes za delo. Na vprašanje, kaj v takih primerih storiti, je možen samo en odgovor: v največji možni meri uskladiti zahteve delovnega mesta s sposobnostmi in interesi delavca. Mnogokrat zopet ugotavljamo, da delavec na delovnem mestu, ki ustreza lastnostim delavca in njegovim interesom, pa tak delavec kljub temu ni zadovoljen. Morda se želi še dodatno izobraževati, pa na njegove želje pozabljamo, morda se čuti sposobnega (in je sposoben!) za odgovornejša dela, pa ne vidi pri napredovanju nobenih perspektiv itd.

Mnogo podatkov bi morali odgovorni delavci v kadrovski službi upoštevati, če naj bi sledili principu dobrega gospodarjenja tudi na področju sprejemanja in razporejanja delavcev. Osnova za najrazličnejše odločitve na področju zaposlovanja in izobraževanja so informacije o karakteristikah delavcev oziroma informacije o njihovem potencialu. Mnogo teh informacij imamo pri nas že »vskladiščnih« na najrazličnejših mestih (v osebnih kartonih, pri zdravniku, psihologu, socialnemu delavcu...) vendar te informacije večinoma niso dobro organizirane, formularji, kjer so podatki vnešeni, pa oblikovani tako, da jih jih ne moremo dobro (hitro) izkoristiti. Se ena, in to bistvena nevarnost obstaja pri izkoriščanju prej omenjenih informacij: na poti k nosilcu odločitve (samoupravni organ, direktor, vodja kadrovske službe...) različni nosilci informacij le-te pogosto subjektivno interpretirajo in ravnaajo z njimi. Podatki se na svoji poti »navzgor« filtrirajo in morda celo izkrivljajo tako, da so odločitve večkrat dvomljive in nepravilne. Zdi se, da je rešitev samo v elek-

Industrijski psiholog A. Stojanovič, avtor sestavka

tronskem beleženju in obdelavi informacij. Z datoteko (banko) podatkov (in programov) lahko informacije organiziramo in zagotovimo, da bo prava informacija prišla na pravo mesto ob pravem času ob najmanjših stroških.

Aleksander Stojanovič

Drobne zanimivosti

— Bolgarija je za Sovjetsko zvezo in Češkoslovaško tretja največja pridelovalka medu v Evropi. Lanj so ga natočili 520 t in od tega dve tretjini izvozili.

— Iz Poljske bomo do konca leta 1975 uvozili 400 vagonov-cistern za tekoča goriva. Izdeluje jih tovarna vagonov v Swidnici po naročilu jugoslovanskih železnic.

Tonček Bajuk:

Sindikalisti v ZR Nemčiji

Od 5. do 15. maja se je devetnajstčlanska študijska delegacija članov osnov. organizacij sindikata mestnega odbora delavcev industrije in rudarstva Ljubljana in občinskega sindikalnega sveta iz Kranja ter Postojne mudila v Düsseldorfu (ZRN). Bila je gost sindikata delavcev kemične, papirne in keramične industrije (Industriewerkschaft Chemie - Papier - Keramik) okrožja Nordrhein Westfalen v Düsseldorfu.

Ker sem bil v tej delegaciji tudi jaz, me je izvršni odbor sindikalne organizacije zadolžil, da v nekaj člankih v našem časopisu objavim svoje vtise in na ta način seznanim naše člane o načinu dela in prizadevanjih sindikata v ZRN.

V času bivanja v ZRN so nas seznanili z vlogo sindikata in družbenimi razmerami — z življenjem ljudi, ki živijo v tem predelu ZR Nemčije. Gostitelji so pripravili kvaliteten program, prepleten s teorijo (predavanja), dopolnjen z njenim uveljavljanjem v praksi (obisk tovarn in razgovori s tovarniškimi sindikalnimi delavci), popestren z zanimivostmi. Nemški kolegi so predavali o aktualnih problemih zahodnonemških sindikatov, o problematiki delavcev in njihovi soudeležbi pri odločanju v kapitalističnih podjetjih, o vlogi svetov podjetja, o opredelitvi položaja delavcev v ustavi in praksi, o problemih industrijskega mesta leta 2000, o političnem trenutku »današnje« Nemčije. Obiskali smo tovarno barv (FFB) koncerna Bayer iz Leverkusenja v Uerdingenu, tovarno stekla v Gerresheimu koncerna Gerresheimglas, največje rečno pristanišče v Evropi — pristanišče Duisburg, mladinsko sindikalno šolo v Kölnu in predsedstvo zveze sindikatov ZR Nemčije v Düsseldorfu (DGB).

IG Chemie-Papier-Keramik okrožja Nordrhein

Klasično tovarno ali podjetje v ZR Nemčiji nadzorujejo delničarji

preko nadzornega sveta. Zaposleni pa se delijo na direkcijo, nameščence in delavce. Direkcija vodi podjetje, nameščenci so organizi-

Tonček Bajuk

rani po svoje, več pa hočem spregovoriti o delavskih sindikatih. Po ustavnih pravicah delavci in nameščenci vsake tri leta volijo člane podjetniškega sveta, čigar število je odvisno od velikosti podjetja in je zakonsko določena: ima od 3 — 35 članov. Del članov podjetniškega sveta opravlja svojo funkcijo profesionalno in jih podjetje plačuje. V podjetjih imajo svoje prostore. Profesionalni funkcionarji ne smejo imeti manjših dohodkov, kot so jih imeli na prejšnjem delovnem mestu. Pravice tujih delavcev so izenačene s pravicami domačih. Najbolj pomembna naloga sveta je, da pri delodajalcih doseže spoštovanje vseh zakonov

in sporazumov (tarifne pogodbe) in da z delodajalci soodloča o celi vrsti zadev. Kako so delavci zadovoljni s člani sveta, verjetno po svoje tolmači tudi podatek, da ob volitvah zamenjajo 60 — 70 % članov, čeprav ne velja pravilo rotacije. V nemških sindikatih so mnenja, da so podjetniški sveti prava trdnjava sindikatov, prek katerih uresničujemo svoj program. Od 22 milijonov delavcev v ZRN, jih je 7 milijonov vključenih v enega od 16 strokovnih sindikatov. Organiziranih je torej okrog 30 %.

Sindikati kemične, papirne in keramične industrije je po številčnosti tretji najmočnejši v ZRN. Glavni sedež ima v Hanovru. Zajema okrog 650.000 delavcev. Deli se na 7 okrožij (ena od teh je za pokrajino Nordrhein — Westfalen, čigar gostje smo bili in ki ima 121 tisoč delavcev) oziroma na 70 regij. Navzdol se organizacijska struktura deli do sindikalnih zastopnikov v podjetjih, ki imajo običajno vsak po 10 članov. Vsi sindikati (16) so popolnoma samostojni, povezujejo se v okviru zveze sindikatov DG B (Die Deutsche Gewerkschaftsbewegung), ki s svojimi zahtevami nastopa pri vladi in urejuje še nekatere druge skupne zadeve.

Ustava in ustavna resničnost

Po ustavi ZR Nemčije so vsi državljani enaki, imajo enako pravico oblikovati politiko, zajamčena je svoboda tiska. Kot nam je povedal predsednik sindikata delavcev kemične, papirne in keramične industrije za okrožje Düsseldorfa tov. Walter Gläser je njihova ustava kompromis med delavci in kapitalisti, odraz razmerja sil leta 1949. Ta ustava odseva razmere sklenjenega miru med nasprotujočima si razredoma.

Po zlomu nacizma so se nemški delavci organizirali in so bile do

leta 1949 vse bistvene pravice odločanja v njihovih rokah, po letu 1949 pa se je marsikaj spremenilo: Ustanovljeni sta bili največji stranki v ZR Nemčiji SPD (socialdemokratska) in CDU (krščanski socialisti) ter številne manjše. Takrat so v ZR Nemčiji prvič izvolili parlament, ki je sprejel omenjeno ustavo. V tej ustavi je zapisano, da so zagotovljene pravice človeka, da vsa državna oblast izhaja iz naroda in da je privatna lastnina produkcijskih sredstev zaščitena. V ustavi je tudi določeno, da se ta produkcijska sredstva ne smejo izkoriščati zoper družbene interese. Med drugim tudi določa, da se ključne panoge lahko podružijo. Toda zavezniki so preprečili, da bi v ZR Nemčiji podružili osnovno industrijo.

Po letu 1949 lahko razdelimo razvoj ZR Nemčije na tri obdobja: prvo od 1949—1955, drugo od 1955—1966 in tretjo od 1966 naprej.

Prvo obdobje

Po letu 1949 se je vnel razredni boj med delavci in lastniki proiz-

vajalnih sredstev do najvišje mogoče stopnje v tistem času. Značilno za to obdobje je, da se je oblast utrdila, dočim so delavci, kot neposredno odločujoča sila zgubili svojo moč. Delovanje so morali prenesti v stranke.

Drugo obdobje

Po letu 1955 so sprejeli celo vrsto zakonov, ki so jih izsilile posamezne družbene skupine (napr. organizacija industrijalcev). Značilnost teh zakonov, ki urejajo družbene odnose v ZR Nemčiji, je ta, da so v bistvu kompromisi med delavci in delodajalci. Noben teh zakonov ni bil poprej v javni razpravi; sprejeti so bili po nede-mokratski poti, za zaprtimi vrati.

Tretje obdobje

To obdobje bi lahko imenovali utrditev razdeljevanja dohodka in novih razmerij med delodajalci in delavci. Za to obdobje je tudi značilno, da je v ZR Nemčiji prvič prišlo do brezposelnosti leta 1966.

Nadaljevanje prihodnjič

Morje vabi

Novigrad, septembra 1972

Savski upokojenci, zbrani po dobrem kosilu v zavodu za letovanje občine Kranj v Novigradu.

Spomnili smo se na vse člane kolektiva tovarne Sava in jih prav lepo pozdravljamo. Zahvaljujemo se jim za njihov trud, ko morajo v teh jesenskih dneh trdo delati, da mi brezskrbno uživamo lepoto morja, morskega zraka in sonca.

Imamo se zares lepo. Da so odnosi v redu, se vidi že na prvi pogled. Sobice v stavbi so zadosti velike in lično opremljene. Pravi-jo, da je tudi polet v najhujši vročini hladnejše kakor v Crikveni, zato se ponoči lahko spi.

Prihodnje leto priporočamo letovanje tudi ostalim savskim upokojencem, ki se letos niso odzvali in se niso prijaviili kadrovski službi, čeprav nas je vse obvestila za od-dih na morju.

Spomnimo se malo nazaj. Kdaj se je lahko savski upokojenec deset dni kopal v morju, da mu je tovarna plačala vse stroške?

Zato se še enkrat lepo zahvaljujemo upravi podjetja, posebno pa tovarišu direktorju, saj nam je le pod njegovim vodstvom odobren regres.

Ivan Petrič

Komunisti morajo nastopati v imenu organizacije, le-ta pa se mora ob vsakem dogodku opredeliti

Pred nedavnim je bila v Savi konferenca komunistov. Razpravljali so o poročilih odborov te organizacije in pa o organiziranosti v podjetju po uveljavitvi ustavnih dopolnil. Sodimo, da je prispevek družbenopolitičnih organizacij k razvoju in uspehom podjetja, v zadnjem času pa posebno k uveljavljanju TOZD, zelo velik. Da se to delo in prizadevanja nadaljujejo, kaže tudi omenjena konferenca, ko so se pogovarjali, kako se bo ZK vključila v delo delovnih skupin. Za podrobnejšo razlago sem prosil tov. Bojana Gogala, dipl. inž., sekretarja ZK Sava

Tov. sekretar, na zadnji konferenci ZK, 23. avgusta t. l., ste razpravljali o dveh pomembnih temah: o ustanovitvi delovnih skupin ter o delu odborov v prvem polletju. Medtem ko o delu odborov ne bi pisali zdaj, vas prosim za pojasnilo na vprašanje: delovne skupine in ZK?

Delo delovnih skupin je ozko povezano z vso problematiko enote in podjetja, zato je nujno, da se pri svojem delu naslanjajo tudi na politične organizacije v podjet-

ju, oziroma drugače povedano, ZK bi morala o vseh važnejših dogajanjih v podjetjih in v enotah zavzeti določeno stališče, ga povsod zagovarjati in izvajati preko svojih članov. Zato je nujno, da člane ZK čimprej povežemo tako, da bodo imeli možnost sodelovati v omenjenih delovnih skupinah, v njih povedati mnenja in stališča. Tu in na tak način se bomo zavzemali za najboljše rešitve proizvodnih zadev, medsebojnih odnosov itd.

Ko ste se na konferenci pogovarjali o reorganizaciji, sta bili predlagani dve možnosti: tri osnovne organizacije s koordinacijskim komitejem ali ena osnovna organizacija s tremi oddelki.

Odbor za samoupravljanje in organiziranost ZK je pripravil predlog nove organizacijske sheme ZK v našem podjetju. Obstojata omenjeni možnosti, od katerih prva zagotavlja večjo samostojnost organizacije in pa večjo samostojnost delovanja ZK po posameznih TOZD, vendar je ta oblika po mojem mnenju vprašljiva. Namreč, v nekaterih TOZD je članov ZK malo, zato ne bi mogli organizirati vseh dejavnosti po posameznih osnovnih organizacijah. Obe obliki je potrebno še dobro analizirati, pregledati in predvideti dobre in slabe strani posameznih oblik ter se odločiti za tisto, ki bo dala najboljše rezultate delovanja ZK v podjetju.

ljanju TOZD, pomagati iskati naj-
Delovne skupine so novejša oblika dela. Na kakšen način bo sodelovala ZK, da bo njihovo delo učinkovito?

Učinkovitost delovnih skupin bomo lahko zagotovili z dobro informiranostjo vseh članov našega kolektiva in z izborom primernih vodij delovnih skupin. Veliko bomo dosegli tudi s tem, če bomo pozorno prisluhnili vprašanjem in zahtevam delovne skupine, da bodo dobili odgovore na svoja vprašanja in da bodo zadovoljene njihove realne zahteve.

Po tem, kar ste povedali tov. sekretar, se vloga članov ZK spreminja?

Doslej so člani ZK aktivno delali na različnih področjih, a običajno posamezno, neorganizirano. Po novem pa moramo doseči, da bodo nastopali v imenu organizacije, ki bo razpravljala o vsaki pomembnejši zadevi in tudi izoblikovala

ustrezno stališče, mnenje. Seveda pa bo zato potrebno izboljšati informiranje članov ZK, pravočasno pripraviti razprave, to je, pred odločanjem pristojnega organa upravljanja ali družbenopolitične organizacije.

Kako izboljšati informiranje članov ZK o pomembnih vprašanjih?

Poleg rednega informiranja, ki je vpeljano za ves kolektiv Sava, bodo člani ZK obširneje seznanjeni z vsemi predlogi za organe upravljanja in družbenopolitičnih organizacij. Gre za tole razliko: doslej so bili komunisti sicer obveščeni o vseh pomembnejših zadevah, a največkrat potem, ko so bile že sprejete, potrjene ali obravnavane. Doseči pa moramo, da bodo naše razprave pred sklepanjem.

Na omenjeni konferenci je bilo tudi opozorjeno, da se posamezniki bojijo posledic, zato marsikdaj ne povedo svojega mnenja. Vi, tovariš sekretar ste odgovorili, da se obvezujete, da bo na vsako jasno in konkretno vprašanje dan odgovor.

Malo verjetno je, da bi posamezniki resnično občutili kakršnekoli posledice za svoje aktivno delo v družbenopolitičnih organizacijah in mi ni znan noben tak primer. Da bi se tudi formalno izognili takšnemu mnenju, moramo doseči, da bodo vprašanja postavljena v imenu organizacije. S tem bo tudi posameznik zaščiten oziroma ne bo izpostavljen. Odgovor pa bomo zanesljivo dobili.

Poleg prilagoditve formalne organiziranosti ZK, organiziranosti podjetja, katera je v tem trenutku najpomembnejša naloga ZK?

Najvažnejša naloga komunistov je aktivno sodelovati pri uveljavljanju najboljše rešitve. Če bomo uspeli v

tem delu, lahko rečemo, da smo naredili veliko.

ZK in zadnji dogodki?

Treba je preprečiti možnost, da bi prihajalo do takih nesporazumov. Delo in odgovornost služb moramo urediti. Na vsak način sem proti takemu načinu reševanja konfliktnih situacij, saj pri das obstaja normalna pot, za katero smo se skupaj dogovorili in ki velja za vse člane kolektiva. Tistega, ki ne ubere normalne poti, je treba opozoriti, če pa to ni dovolj, pa odpustiti iz podjetja. Konferenca ZK Sava se v zadnje dogodke ne bo vmešavala, ker menimo, da so tudi v enotah sposobni ljudje, ki bodo postopali tako, kot mislijo, da je potrebno v takih primerih nastopati. Če bi se vmešavali, bi jim dali nezaupnico, kar bi gotovo imelo negativne posledice. Jože Stular

Z delom sem zadovoljen, o reorganizaciji podjetja pa ne vem veliko

Tak (poprečni) odgovor sem dobil v šestih pogovorih z delavci v proizvodnji in vzdrževanju. Cemu ti razgovori? Preprosto smo želeli zvedeti in nedvomno tudi vas zanima kaj delajo, kako se počutijo ter kako so obveščeni naši delavci. Anketirancev nismo vnaprej izbrali in tudi vprašanja smo postavljali sproti. Nekoliko smo bili presenečeni nad tem, da so nekateri slabše informirani. Nekateri so vzroke navedli sami, drugi ne. Ali lahko trdimo, da so tile naši sogovorniki poprečni Savčani? Ne vem. Presodite.

Starc Alojz

Koliko časa ste v Savi?
»V Savi sem 19 let.«
Ste že bili kdaj v časopisu?
»Enkrat je bila objavljena moja silka.«

Alojz Starc

Koliko časa že delate pri trovaljčniku?
»17 let. Najprej sem bil v obratu I pri sejah, potem sem delal pri dvovaljčniku, nato pa sem pričel delati pri trovaljčniku. To delo me je zanimalo in mi je postalo všeč. Postal sem vodja trovaljčnika.«

Ste z delom zadovoljni?
»Zelo.«

Kako ste seznanjeni z reorganizacijo podjetja in ali menite, da bo po reorganizaciji boljše, drugače?

»Mislim, da bo enako. Člani sveta delovne enote razpravljajo o stvareh, ki se tičejo oddelka.«
Kaj menite o prekinitvi dela?
»Take ljudi bi bilo treba odpustiti. To so v glavnem mladi ljudje, starejši ne bi naredili tega.«
Pripombe?
»Mislim, da smo delavci v valjarni preslabo plačani. Pogoji dela so slabi (vročina, kemikalije).«

Blažun Franc

Koliko časa ste v Savi?
»V Savi delam že 18 let.«

Franc Blažun

Ste bili že kdaj v časopisu?

»Ja, dvakrat.«
Vam je poznana reorganizacija podjetja?
»Z reorganizacijo tovarne nisem dobro seznanjen. Doma nimam časa, da bi bral časopise.«

Andrej Kosec

Ste z delom zadovoljni?
»Ja, z delom sem zadovoljen.«
Ali se reorganizacija ka čuti?
»Meni se zdi, da ne.«
Ste bili kdaj član delavskega sveta ali sveta delovne enote?
»Ne nisem.«

Kosec Andrej

Koliko časa ste v Savi?
»V Savi Delam 9 let.«
Delal sem skoraj že na vseh strojih v valjarni. Delo je težko, vendar sem zadovoljen, moti me nočna izmena.«
Vam je poznana reorganizacija podjetja?
»Reorganizacije podjetja ne poznam preveč. Časopisov doma ni-

mam časa brati, v glavnem smo se pogovarjali z delavci.«

Ste bili kdaj član delavskega sveta ali sveta delovne enote?
»Ne.«
Problemi?

»Da ne bi delal ponoči. Problem je tudi v tem, da nam manjka delavcev. Veliko je takih, ki delajo nekaj dni, ko pa vidijo, kako je, pa prenehajo. Vendar se mi zdi, da je veliko boljše, kot je bilo včasih. Fizičnega dela ni toliko.«

VZDRŽEVANJE

Tri razmeroma mlade sodelavce smo našli v graverski delavnici. Za pogovor smo se odločili zato, ker o vzdrževalcih res malo pišemo, pa tudi zato, ker imajo vedno veliko povedati — a ne tam, kjer bi bilo lahko koristno. Ko sem jih prosil za razgovor, so predvsem najmlajši med njimi najprej izstrelili ploho pikrih na različne naslove, nato pa le pristali.

Lojze Grm, Ciril Jereb, Bruno Rožaj

Lojze Grm, Ciril Jereb, Bruno Rožaj

Ali vam je reorganizacija podjetja poznana?
»Meni je poznana, a ne v podrobnosti. Prebral sem v časopisu in pogovarjali smo se s sodelavci.«
»Meni ni poznana. Doma ne berem časopisov, ker ne utegnem.«
»Kolikor me je zanimalo, sem prebral.«
Pa menite, da je to pametno, koristno?

»Dobro je toliko, kolikor se tovarna ne bo začela cepiti. V osnovi to ni določeno, kaj bo čas prinesel, se pa ne ve. Mislim, da bo reorganizacija 80% uspela. Pri vsaki stvari se pojavljajo določeni problemi, ki niso predvideni.«
Ali ste reorganizacijo občutili na kakršenkoli način — pri delu, v odnosih, nagrajevanju?
»Reorganizacijo nismo občutili. Zamenjali so se samo vodje.«
Težave?
»Premajhen delovni prostor!«
Nadaljevanje na 4. strani

Pot v Bangladeš s savskimi gumami

V začetku julija smo se trije ljubljanski študentje odpravili z deset let staro »katrc« na pot v daljni, na novo ustanovljeni Bangladeš. Zaradi pomanjkanja sredstev smo se po pomoč obrnili na razna slovenska podjetja. Maršikje so nam pokazali vrata, v nekaterih podjetjih pa so pokazali izredno razumevanje. Med njimi je bila vsekakor tudi Sava, ki nam je dala na razpolago šest avtomobilskih plaščev, da bi jih testirali pod izjemnimi pogoji, saj je bilo vozilo preobremenjeno za 200 kg.

Pot nas je vodila prek Beograda, Niša, Bolgarije, Istanbula in Ankare po zelo slabih makadamskih cestah do Perzije, kjer so bile najlepše ceste na vsej poti. Pri vožnji prek vzhodnega dela Turčije se nam je odlomil nosilec amortizerja in počila cev zavornega sistema. Tako smo prek 3.500 km prevozili brez amortizerja in brez zadnje desne zavore. Pri vožnji ob Kaspijskem jezeru pa smo doživeli tudi prvi karambol. Ker v Aziji vozijo ponočje le z dolgimi lučmi, me je nekdo zasleplil, ko pa je bilo vozilo mimo, sem kakih 30 m pred seboj zagledal čredo konj, ki je prečkala cesto. Seveda sem zavrl, kolikor sem pač mogel, toda drvečega in preobteženega vozila nisem uspel ustaviti. Zadeli smo konja, ki nam je zmečkal pokrov motorja, od udarca je počil še hladilnik, mi pa smo konju zlomili nogo. Ko je prišla policija, si je privoščila zabavo s polomljenim konjem, nam pa so obljubili odškodnino, ki je seveda nismo nikoli niti videli. Najhujše je bilo,

ker je hladilnik puščal vodo. Ta problem smo rešili tako, da smo na streho postavili kanto z 20 l vode in napeljali cevko do hladilnika. Tako je voda iz strehe nadomestila izteklo vodo in smo tako poleg bencina potrošili še 20 l vode na dan. Naslednjih nekaj dni smo vozili prek razbeljenih puščav Irana in Afganistana, kjer je imel zrak prek 42°C, mi pa smo imeli v avtu vklopljeno še gretje, da nam voda ne bi preopogosto zavrela. Ko smo prišli v Pakistan, smo izvedeli, da je meja z Indijo odprta samo vsak četrtek. Tako smo bili prisiljeni čakati šest dni. K sreči smo izvedeli za gradbišče jezua, kjer dela tudi 100 Slovencev iz Hidromontaže Maribor, ki so nam omogočili, da smo teh šest dni v miru preživeli, obenem pa so nam popravili tudi avto. Ko je bila meja končno odprta, smo nadaljevali pot do New Delhija, kjer smo se odločili, da bomo pot nadaljevali z vlakom in letalom. K temu so nas prisilile vesti, da so zaradi momskega deževja vse ceste v vzhodni Indiji in v Bengaliji poplavljeni.

Po petih dneh, kolikor smo jih preživeli v Bangladešu, smo se vrnili v Delhi in nadaljevali povratek z avtom. Vračali smo se po isti poti. V Kabilu nam je sredi campa odletelo zadnje levo kolo. K sreči se to ni zgodilo 50 km preje, sicer bi zavozili v prepad in končali pot nedaleč od kraja, kjer je lansko leto doživela nesrečo naša himalajska odprava. Po temeljitem popravilu, ki nam je vzelo dva dni, smo šli naprej, polni optimizma. Ker pa nesreča nikoli ne počiva, se nas je ponov-

no spomnila spet v Iranu, kjer smo ob Kaspijskem jezeru zadeli otroka, ki je ob osmih zvečer prišel pod avto. K sreči si je le malo razbil nos, mi pa smo morali prespati na policijski postaji, koder so nas spustili naslednji dan. Prvi defekt smo imeli šele na povratku 20 km pred Carigradom: ker je bila zračnica premalo napolnjena, jo je razneslo, plašč pa ni bil poškodovan.

En sam defekt na tako dolgi poti kaže na izredno kvaliteto plaščev. Podobne ekspedicije so imele na taki poti več deset defektov, pa tudi nekaj eksplozij celotne pnevmatike. K sreči se nam slednje ni zgodilo, čeprav smo večkrat tudi s hitrostjo 80 km/h zadelj v ostre luknje v asfaltu. Moje laično mnenje je, da so gume odlično prestale test, in jih priporočam vsakomur, ki večkrat vozi po slabih cestah, kakršnih je pri nas več kot preveč, strokovno mnenje pa naj pove vodja preizkusne postaje, tov. inž. Poženel.

Se enkrat se najlepše zahvaljujem Savi za pomoč in vam čestitam k doseženi kvaliteti.

Jure Špiler

Zahvale

Vsem sodelavcem mehanične delavnice se najlepše zahvaljujem za venec ob smrti moje mame.

Matko Krt

Vsem sodelavkam in sodelavcem delovne enote prešani izdelki, sedanjemu vodstvu podjetja ter vsem ostalim, ki so se me ob odhodu v pokoj spomnili, se najlepše zahvaljujem za iskrene želje in prekrasna darila.

Obenem pa želim vsem članom delovnega kolektiva še nadaljnjih uspehov pri delu in medsebojnega razumevanja ter da bi tudi sami zdravi in veseli dočakali upokojitve.

Janko Lončar

Zahvaljujem se sodelavkam in sodelavcem razvojno-tehnološkega inštituta za prekrasno darilo ob mojem odhodu v pokoj in jim želim še veliko uspehov.

Mara Zupan

Želimo vam še mnogo uspehov in se vam iskreno zahvaljujemo za vašo skrb

upokojnenci

Vsem sodelavkam in sodelavcem delovne enote 15 — stiskarna II se iskreno zahvaljujem za izkazano pozornost in lepo spominsko darilo ob odhodu v pokoj.

Najlepša hvala pa tudi podjetju za denar. Vsem skupaj želim še veliko delovnih uspehov.

Rozman Cilka

Vsem mojim nekdanjim sodelavcem Save se iskreno zahvaljujem za dolgoletno uspešno sodelovanje in jim obenem želim veliko delovnih uspehov.

Mirko Pavlovič

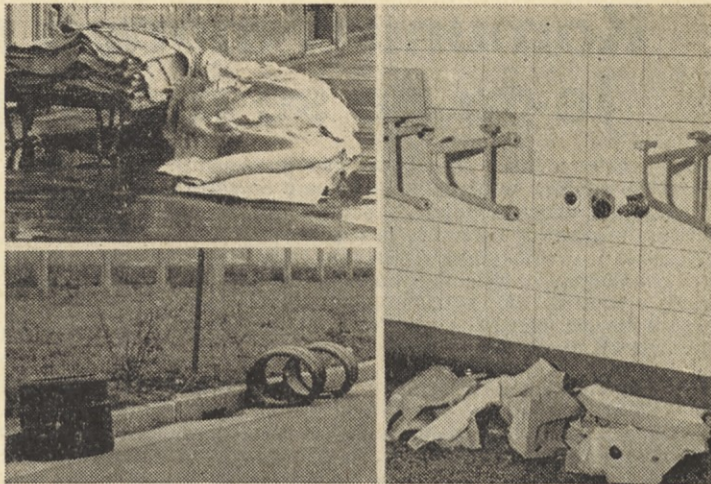
Vsem sodelavcem Save se za tolažilne besede in za iskrene izraze sožalja ob smrti mojega očeta najlepše zahvaljujem.

Aleksander Stojanovič

Dne 19. avgusta 1972. leta se mi je pri gradnji stanovanjske hiše v Čirčah pripetila težja nesreča z večjo materialno škodo. V kolektivu in pri delavcih službe družbene standarda sem doživel polno razumevanje ter vso pomoč. Zahvaljujem se prav vsem, ki so mi pomagali, posebej Dolenc Francu, Basta Mitru, Zigon Francu. Hvala tudi delavskemu svetu podjetja, ki mi je z velikim razumevanjem pomagal s kreditom.

Delavec odd. prešanih izdelkov

Jože Čujič

Kdorkoli bo z nedisciplino povzročil škodo, jo bo tudi plačal.

Kaditi prepovedano!

Iz zapisnika 2. redne seje upravnega odbora industrijskega gasilskega društva Sava Kranj, z dne 12. julija 1972:

»Tov. Pavel Vovk je opozoril upravni odbor, da v skladišču pri sajah v obratu IV vsi križem kadijo in da je kadilec na njegovo opozorilo odgovoril: »Kaj mi pa ti moreš!« Tov. poveljnik Pavel Vovk meni, da, dokler se vodje delovnih enot ne bodo zavzemali za preprečevanje požarov, toliko časa bodo kadilci kadili na nedovoljenih mestih.

Upravni odbor je po daljši razpravi sprejel sklep, da bo vodja varnosti podjetja tov. Vinko Kopic pismeno opozoril vse vodje delovnih enot na prepoved kajenja na nedovoljenih mestih in obenem opozoril na požar, ki je bil 3. 6. 1972 v spodnjih prostorih kurilnice, kjer so se vžgale barve zaradi cigaretnih ogorkov. V istem smislu naj bi s tovarniškim časopisom opozorili celoten kolektiv.

Opomba urednika:

Mislím, da samo opozorila (pismena) še kmalu ne bodo zalegla. Le kaj bi bilo tedaj, če bi kdo moral nekaj let plačevati škodo, ki bi jo povzročil s svojo nediscipliniranostjo.

PREBERI
TUDI TI!

BOMO SE SODELOVALI NA
GUMARSKIH SPORTNIH
IGRAH

Te dni se je oglašil v našem uredništvu Lado Mraz, predsednik koordinacijskega odbora gumarskih podjetij SFRJ. Pokazal mi je pismo mladinske organizacije Sava, ki je naslovljeno odboru za pripravo vsakoletnih športnih srečanj.

Pismo je razmeroma ostro, naša pa se na vse pogostejše primere nesoglasij na takih srečanjih. V pismu je pravzaprav ultimatum: Če se do prihodnjega srečanja športnikov — gumarjev ne bodo natančneje dogovorili o tem, kdo ima pravico sodelovati in o obnašanju sodelujočih, Sava ne bo več sodelovala. Ker sem prepričan, da mnoge od vas zanima, vam bomo posredovali tudi odgovor — kadar in če bo.

Nadaljevanje s 1. strani

21 učilnic za kabinetni pouk,
8 večnamenskih prostorov,
3 telovadnice,
13 prostorov za varstvo predšolskih otrok.

Poleg tega pa bodo v teh zgradbah še vsi ostali potrebni prostori (kuhinje, upravni prostori, sanitarije, garderobe, shrambe, kotlarne).

Sklad za financiranje izgradnje šolskih in vzgojno-varstvenih ustanov daje s podpisom današnjih gradbenih pogodb v gradnjo prvo skupino šolskih objektov.

V gradnji so otroški vrtci v Cerkljah, Bitnjah in na Klancu, prihodnje spomlad pa bomo pričeli še z gradnjo vrtcev na Planini in Stražišču.

Pogodbeni zneski za vzgojno-varstveno ustanovo Cerklje, Klanec in Bitnje so za montažni del objektov 2.008.840,00 din, za temelje pa 348.732,10 din, skupaj 2.537.572,20

Z delom sem zadovoljen ...

Nadaljevanje s 3. strani

Za sklep

Presenetljivo skromni odgovori. Je temu kriva osebna nezavzetost, pomanjkljivo informiranje, premajhna aktivnost družbenopolitičnih organizacij? Ali pa lahko del krivde iščemo tudi pri vodstvih delovnih enot? Morda vsakega nekaj, a vsaj za informiranje lahko rečemo, da je bilo prav v tem primeru še posebno temeljito. Pogosto se dogaja, da posamezniki ocenjujejo, kritizirajo — pa se za zadevo ali problem sploh ne poskušajo zanimati. Nekje zvedo četrto ali pol resnice in dodajo svoje mnenje. Tako potem je in nič drugega in vsakdo, ki se z njimi ne strinja je — prisklednik.

Pa saj v tej besedi ne mislim le na naše sogovornike.

Jože Štular

Ta trenutek

din. Rok dograditve pa je 31. 12. 1972.

V jesenskem obdobju bomo pripravili oddajo del za prizidke k osnovni šoli Lucijan Seljak v Stražišču in k osnovni šoli v Šečurju in za adaptacijo osnovne šole na Jezerskem, Primskovem in na Planini.

Nikdar v svoji zgodovini občina Kranj ni naenkrat pričela graditi toliko šolskih in vzgojno-varstvenih objektov. Zato je ta trenutek za vse občane Kranja zgodovinski in nepozaben dogodek. Ta zgodovinski trenutek lahko začnemo predvsem po zasluzi zavesti in solidarnosti naših občanov ter delovnih organizacij, ki s svojimi prispevki pomagajo in skupno ustvarjajo zares boljši jutrišnji dan. Ta trenutek tudi konkretno odgovarja na vse prigovore in nezaupanje v moč ter sposobnosti naše družbe, da se začrtani cilji tudi lahko uresničujejo.

Priredil Jože Štular

Poročilo s IV. gumiade v Pirotu

Naša ekipa je tekmovala v vseh petih panogah, to je šahu, streljanju, nogometu, rokometu — moški in ženske. Tekmovalo je 11 jugoslovanskih tovarn, in sicer: Borovo, Vitojevac, Vulkan, Gazela, Kraguj, Miloje Zakić, Rekord, Ris, Ruma, Sava in Tigar. Tigar Piroto je bil domačin in organizator.

Rezultati po posameznih disciplinah:

Nogomet: Borovo, Ris, Miloje Zakić, Rekord, Tigar, Gazela, Vulkan, Vitojevac, Sava, Kraguj, Ruma.

Rokomet — moški: Tigar, Gazela, Borovo, Rekord, Sava, Ris, Vulkan in Miloje Zakić.

Rokomet — ženske: Vulkan, Gazela, Tigar, Borovo, Sava, Rekord. Ostali niso imeli ekip.

Šah: Tigar, Borovo, Vulkan, Rekord, Ruma, Sava, M. Zakić, Kraguj, Ris, Vitojevac, Gazela.

Strelstvo: Sava, Tigar, Borovo, Kraguj, Ris, Gazela, M. Zakić, Rekord, Vitojevac.

Ostali niso imeli ekip.

Končni vrstni red ekip:

1. Tigar
2. Borovo
3. Gazela
4. Vulkan
5. Sava
6. Ris
7. Miloje Zakić
8. Rekord
9. Kraguj
10. Vitojevac
11. Ruma

Fair play pokal je dobil Kraguj.

Edino prvo mesto smo si priborili v strelstvu, in to z veliko prednostjo. Nadalje, kot je razvidno iz vrstnega reda po posameznih panogah, dve peti mesti, eno šesto in eno deveto mesto. Po oceni tekmovalca lahko rečem, da to ni več tekmovalje in zblíževanje gumarskih delavcev, temveč stremenje po osvajanju prvih mest za vsako ceno. Tako pripeljejo na račun podjetja kompletne mestne reprezentance, katerih igralci so na zelo visoki kvalitetni ravni. Ob svečani podelitvi nagrad na koncu gumiade smo izrazil stališče, da se bo naša ekipa ob takem nevzdržnem pohlepu za vsako ceno odpovedala nastopanju, kar je izrazila tudi ekipa Rekorda.

Finančni rezultat:

1. Prevoz	24.608,90
2. Prehrana	8.000,00
3. Stroški s predloženimi računi	5.080,65
4. Takse	520,00
5. Okrepčilo tekmovalcem ob tekmovalju	1.000,00
Planirano:	43.000,00
Porabljeno:	39.209,55
Ostarek	3.790,45

Opozarjam, da finačni rezultat ni končen, ker še niso prišli vsi računi za prevoz. Verjetno pa bo odstopanje minimalno. Zato predlagam, da se ta ostanek prišteje k rezervnemu fondu pri odboru za šport in rekreacijo.

Pripisi:

O poročilu Gumiade je razpravljala tudi izvršni odbor sindikalne organizacije Sava. Iz njihovega zapisnika citiramo sklep: »Izvršni odbor je poročilo sprejel. Predsednik sindikata in predsednik odbora bosta poslala organizatorju gumiade dopis, s katerim bosta sporočila, pod kakšnimi pogoji se bomo v prihodnje udeleževali tekem. Gumiada mora biti res srečanje gumarjev, ne pa mestnih reprezentanc. Tov. Mraz naj na prihodnji seji koordinacijskega odbora razloži naše stališče, da se gumiade ne bomo udeležili, če bodo med ekipami tudi mestne reprezentance.

SAVA V FRANCIJI

Naši folkloristi so gostovali v Confolensu

Med Italijani velja pregovor »Vina. Po dveh dneh potovanja je deti Napoli in potem umreti« — kdor je videl in doživel Neapelj, ve zakaj!

Podobno bi med folkloristi lahko govorili o Confolensu, kraju v jugozahodni Franciji, kjer je bil od 12. do 20. avgusta XV. jubilejni svetovni festival folklorne. Šestnajst skupin iz dvanajstih držav: Sovjetske zveze, Bolgarije, Poljske, Avstrije, Zahodne Nemčije, Francije, Bolivije, Španije, Argentine, Bahamskih otokov, ZDA in Jugoslavije je to prijazno francosko mesto s komaj 3.000 prebivalci za 10 dni spremenilo v pravcati mali Babilon moderne dobe. »Zdravstvuj Janez«, »Bon jour Aljoša«, »Halo Rodrigo«, Buenos dias Jack« in podobno je bilo slišati na vsakem koraku. In ker je bila udeležba na tem festivalu za vseh 45 slovenskih folkloristovpevcev, pesalcev in instrumentalistov, ki smo se ga udeležili pod skupnim nazivom »FOLKLORNA SKUPINA SAVA« v sedmih letih našega dela vsekakor največje doživetje, hkrati pa tudi daleč najpomembnejša afirmacija v umetniškem pogledu, smo se odločili podrobneje opisati, kako so trije naši udeleženci — vodja poti, vodja skupine v Franciji in eden od članov zaznali, razumeli, ocenili in preživeli nekaj najznačilnejših trenutkov na omenjenem gostovanju.

Vodja skupine v Franciji — Andrej Košič

Začeti moram, kljub temu, da je s turnejo v Confolensu samo v posredni zvezi podatek, da poteka letos 15. leto moje folklorne aktivnosti. V času študija sem s študentsko folklorno skupino »France Marolt« obšel domala vso zahodno Evropo (razen Španije in Skandinavije) ter Grčijo in Egipt. Poprečno smo bili vsaj dvakrat na leto tudi na enem od folkloristov festivalov. Vendar si upam trditi, da česa Confolensu podobnega še nisem doživel. S pisanjem vtisov sem namenoma čakal teden dni, da bi se poleg premočan učinek zadnjih spominov. Rad bi prikazal festival v Confolensu z dveh vidikov: najprej bom kronološko preletel nekaj najpomembnejših dogodkov gostovanja, kasneje pa bi želel festival oceniti tudi s strokovnega koreografskega vidika.

Potovanje smo pričeli ob 4. uri zjutraj 10. avgusta ter po krajših vmesnih postankih 11. avgusta ob 18. uri ustavili naš avtobus z napisom SAVA KRANJ, FESTIVAL DE CONFOLENS ob vhodu v Confolens, kjer so nas pričakali predsednik festivala s svojimi najožjimi sodelavci ter dvema vodnikoma, določenima za našo skupino. Še isti večer smo na večerji v mestnem hotelu doživeli pristočno srečanje s Španci in folklorno skupino iz Toulousea. Francoske, španske in naše domače pesmi so se prelivale druga v drugo, utrujenost je bila v trenutku pozablje-

na. Po dveh dneh potovanja je našo skupino čakal najnapornejši in hkrati najzahtevnejši dan. V soboto 12. avgusta po 7. uri zjutraj so se zvrstile: vaja na odru, radijsko snemanje, televizijsko snemanje, ponovna vaja za otvoritveno ceremonijo, parada in otvoritev festivala (2 uri na vročem popoldanskem soncu), ob zaključku dneva pa slavnostni celovečerni nastop folklorne skupine Sava, ki je trajal od 10. ure do pol enih ponoči.

Vsi smo peli marsejezo

Ne morem popisati trenutkov, ki so meni osebno pomenili največjo nagrado za sedemletno delo pri skupini, ko je ob zaključku nastopa po večkratnem skandiranju in ponavljanju naših gorenjskih plesov 1.500 glava množica v nabito polni dvorani z nami vred pela marsejezo. Vse izredno laskave ocene nastopa, ki je Francozom pa tudi ostalim obiskovalcem festivala približal »križišče civilizacij« na balkanskem polotoku v pretekli in polpretekli dobi, ne morejo nadomestiti ponosa, da smo domovino predstavili tako, kot bi si lahko samo najbolj idealno želeli. Vsem nastopajočim sem po tem, do danes daleč največjem uspehu že čestital, vendar je prav, da to tudi napišem: po tridnevnih naporih res ni bilo lahko dati od sebe vsega, kar najboljšega zmoremo.

Po nadvse burnem začetku so se dogodki normalizirali. V nedeljo, 13. avgusta smo v paradi ponovno doživeli potrditev sobotnega uspeha, ki se je med obiskovalci festivala že razvedel. Po paradi je nastop pred 6.000 gledalci, ki je trajal 15 minut, skupno z ostalimi skupinami pa polne tri ure, pomenil novo posebno doživetje.

Janez Sušnik — Metla

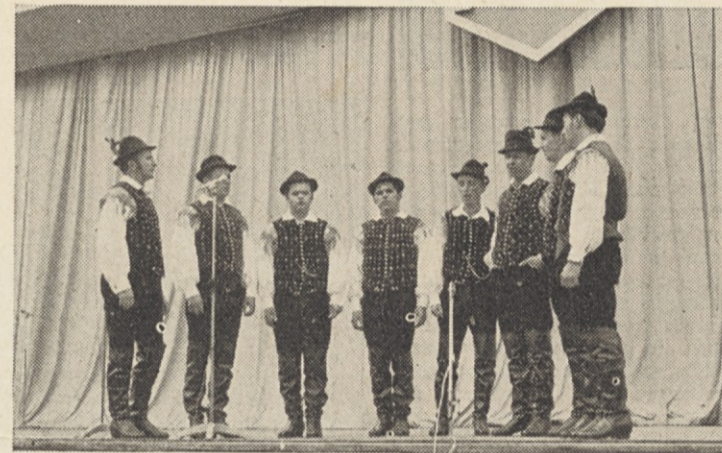
V ponedeljek, 14. avgusta nas je povabila v goste skupina folkloristov — strokovnjakov, ki so kot seminaristi spremljali festival. Pet popoldanskih ur je prehitro minilo v neformalni reviji franco-

skih, španskih, arabskih, zairskih, nemških ter končno in pretežno slovenskih in jugoslovanskih pesmi in plesov. Vse skupaj pa je v svojskem stilu »zabelil« Janez Sušnik — po domače Metla, ki smo se mu nasmejali, da nas je dobesedno vse bolelo.

Torek, 15. avgusta je bil ponovitev nedelje 13. avgusta, samo da je bilo gledalcev kljub poslabšanju vremena še 1.000 več kot v nedeljo.

1.500 invalidov s solzami v očeh

Sreda, 16. avgusta je prinesla nepozaben nastop v čudovitem ambientu srednjeveškega gradu Rochechourat na zaključku večera, potem ko so se pred nami zvrstile skupine iz Francije, Zahodne Nem-

čije, Bolivije, Španije in ZDA. En sam nepretrgan aplavz od sredine venčka gorenjskih plesov do konca (t. j. približno 5 minut) je zgovoren dokaz nenadejanega, a vesplošno priznanega uspeha.

Festivalni odbor se je odločil, le-

Najpomembnejša folklorna prireditev v Evropi

Ocena festivala s strokovnega vidika bo krajša, kot je bil bežen pregled nepozabnih doživetij. Na samem začetku je potrebno omeniti oceno napovedovalca na festivalu — Jacquesa Imberta, da je festival v Confolensu najpomem-

niški nivo. Z gotovostjo lanko trdim, da je bila poljska skupina z izredno dognanim in neverjetno tekočim in bogatim programom najboljše v tehničnem pogledu. Menim, da je bolj izdelanih amaterskih skupin zelo malo na svetu. Dokaži blizu v tehničnem pogledu pa smo bili nekako enakovredni Rusi, Bolgari, Amerikanci, Španci in mi. Da smo Francozom in vsem ostalim udeležencem festivala zelo uspešno predstavili jugoslovansko folklorno zapuščino na samem slavnostnem uvodu festivala gre zahvala predvsem barvitosti in raznolikosti v našem programu rezijskih, belokranjskih in Gorenjskih plesov iz Slovenije ter Glamoča iz Bosne in Baranje iz Hrvaške, poleg tega pa panorami jugoslovanskih pesmi in melodij v izvedbi vokalnega okteta in tamburašev tudi v vsebinskem pogledu ne bi prišel do izraza. Skandiranje in kritike pa nam dokazujejo, da naša pot v Francijo ni bila zaman. Danes o Savi spoštljivo govorim v več jezikih v več deželah, katerih predstavniki so bili v Confolensu. Upamo, da takšna oblika priznanja Savi (ki jo je mimogrede zelo podrobno opisoval pred vsakim nastopom naše skupine francoski napovedovalec) ni bila zadnja, zato v imenu pevcev, pesalcev in godbenikov zagotavljam, da bomo storili vse, da bi bilo naše naslednje gostovanje vsaj tako uspešno, kot je bilo sedanje.

Kaj pa vi, Kranjčani?

Ob zaključku le še eno. Iskrena hvala vsem Savčanom (ki jih tudi na naš celovečerni nastop v Kranju pride 300—400) za vso pomoč skupini, saj bi nas brez nje ne bilo. Ob velikem uspehu, ko si je naših sedem nastopov v mestu s 3.000 prebivalci ogledalo skupaj cca 25.000 ljudi, pa mu ob zavesti, da sem Slovenec in Jugoslovan, ki ga v svetu znajo ceniti skupaj z njegovo težko, a bogato preteklostjo, kane drobec razočaranja. Naš prvi celovečerni nastop v Kranju pred dvema mesecema si je v mestu s 25.000 prebivalci in v dvorani s 700 sedeži ogledalo le 150 gledalcev. Ali je res vse naše zanič, pa samo sosedovo dobro in zanimivo?!

Andrej Košič

Piesi z vseh koncev sveta

V folklornih krogih velja za zanimivejšo vsekakor slovenska folklor. Nisem še doživel, da bi na nekem kraju istočasno lahko spremljal rusko folkloro iz Daghestana, poljsko iz Opola, bolgarsko in jugoslovansko hkrati z eksotičnimi ritmi z Bahamskih otokov, argentinskimi in bolivijskimi pesmi ter plesi in pesmimi iz Španje in ZDA. Drug pomemben faktor, ki označuje skupine, ki so nastopale na XV. jubilejnem festivalu, pa je njihov zavirljiv umet-

Od Kranja do Confolensa in nazaj

Ze ob odločitvi, da bomo sodelovali na festivalu, je bilo treba skleniti kako naj bi potovali. Verjemite, da to ni bilo lahko, saj smo morali gledati predvsem na tri okoliščine: morali smo gledati na ceno prevoza, morali smo dobro premisliti, kako bo s prtljago, ki je ni bilo malo, in šele nazadnje je bila udobnost potovanja. Odločili smo se za avtobus podjetja Creina.

1.500 km dolga pot

Prišel je dan odhoda. V zgodnjih jutranjih urah, ko se nebu še sprehajale zvezde, se je naša »folklorna družinica« začela zbirati. V zelo kratkem času smo bili skupaj, vsi veseli, kljub temu pa nekoliko zadržani pred napornim in dolgim potovanjem. Pro-

stor za prtljago smo napolnili do zadnjega kotička. Na vrsti je bil še izgled avtobusa z zunanje strani. Spredej je bil napis, kdo smo in kam smo namenjeni, zadaj pa smo postavili nekaj reklamnih plakatov za naše izdelke. Po kratki, toda temeljitji kontroli garderobe, ljudi in potnih listov, toda ne v smislu carine, smo bili pripravljene za start na 1.500 km dolgo pot. Mercedes je že na samem začetku deloval popolno in drvel proti Ljubljani. Mimogrede smo v Retečah pri Sk. Loki naložili še naš nepogrešljivi tamburaški orkester. Ze naše ceste so nam omogočile dokaj hitro vožnjo, le v kačjih ridah med Planino in Postojno bi se nam kmalu zataknilo, toda iznajdljivi šofer za volanom in prečna bližnjica sta nas rešila. Še nekaj deset kilometrov in stali smo pred rampo državne meje.

Brez zapetljačev smo bili pripravljani, da zapeljemo na italijansko ozemlje. Se nekaj kilometrov in stalj smo pred rampo za vstop na avtocesto, ki nas je vodila preko cele severne Italije. Kilometri so se hitro nabirali. Kljub temu pa je hitro vožnja trajala ves dan, do poznega večera, le v najhujši vročini smo si dovolili kratek postanek za osvežitev v reki Ticino, marsikdo pa je poleg svoje hrane zaužil še znane italijanske špagete. Le zadnji del vožnje po Italiji se nam je odpiral krasen razgled na zelo lepo dolino Aoste pod Mont Blanc. Preden smo se povzpeli do znanega predora pod že imenovanim očakom Evrope, smo spet malo sprostiti svoje okončine in naravnali hrbtenice. Približno okrog polnoči smo zapeljali v dvanajst kilometrov dolg predor, ki daje svojstveno

spanje, samo če si navajen spati tudi sede ob brnenju motorja in kljub ovinkom, ki jih na tej poti ni bilo malo. Ko smo zapustili to prekrasno dolino, se je narava spet umirila in postala enolična. Gotovo pa bo vsem ostala v spominu vožnja po ravni cesti s to razliko, da so se »skakalnice«, kot smo jih imenovali, vrstile ena za drugo. Po celodnevni vožnji smo se drugega dne našega potovanja približevali cilju. Ob vstopu v mesto smo bili malo vznemirjeni, ker nam ni šlo v glavo, kako se lahko v tako majhnem mestecu odvija festival mednarodnega pomena. Sprejem predsednika festivala in dveh vodnikov ter dobrodošlica pa smo bili že presenečeni. Višek sprejema je bila večerja, na kateri smo se s pesmijo in izmenjavo znanih pijač dobro spoznali in že prvi večer postali prijatelji ne

sliko v samem predoru, kakšen je bil šele pogled z vožnje po dolini Samonija, pa vemo le nekateri. Razumljivo: utrujenost in čas za

glede na narodnost. Utrujenost po napornem potovanju in programu drugega dne nas je prisilila v postelje. Tisto noč gotovo ni bilo med nami nobenega, ki ne bi mogel spati.

SAVA, glasilo delovne skupnosti industrije gumijevih, usnjenih in kemičnih izdelkov izdaja uredniški odbor. Glasilo izhaja štirinajstdnevno, glavni in odgovorni urednik Jože Štular. Naslov uredništva: Kranj, Škofjeloška 6, telefon 22-521, interno 282. Tisk in klišeeji ČP Gorenjski tisk Kranj.

Stari mladi — odlično

Če začnem kar o vzdušju v sami skupini, lahko rečem, da smo se kar dobro ujeli, čeprav je precej razlike v letih med pevci in plesalci. Dvanajstdnevna preizkušnja je bila kar dobra za temeljitejšo

Bili smo zvezde festivala

Drugi dan se je pričel z nepredvidenim snemanjem za televizijo in radio, popoldne pa sta bili povorka in otvoritvena svečanost, na kateri je našo skupino doletela čast, da je naš vodja slavnostno prisegel in prižgal festivalni ogenj. Če vsemu temu dodam, da je bil tudi koncert festivala dodeljen naši skupini, lahko na kratko zaključim, da je bilo to za mene in za skupino pravo doživetje. Kakršnega v sedmih letih dela pri skupini še nisem doživel in gotovo mi ne bo nihče zameril, če kopiram besedo organizatorjev festivala »zvezdice festivala«, mislim na skupino, potrjuje pa mi jo celoten festival.

Lep sprejem in počutje so nam nudili tudi domačini. Posebno bi bilo vredno omeniti obisk pri zdravniku festivala na njegovem domu v poznih nočnih urah, prijaznost in potrpežljivost kuhinjskega in strežnega osebja v internatu, kjer smo se hranili. Gotovo je nepozaben tudi hotel Post zaradi svoje nevsakdanje, a enostavne dekoracije. Edina zabava s plesom v tem mestu je bila v tem hotelu. Gostoljubno in prijateljsko pa nas je vsakokrat sprejel gostilničar na »vogalu«, kjer smo si privezovali dušo s pastisom. Vsi ti lepi dnevi vsemogočih doživetij so se bližali h koncu. Prišel je 21. avgust,

tu pa tam porasla s posameznimi listavci — grmičjem. Ko pa smo prišli v Confolens, smo takoj naleteli na gostoljubnost domačinov. Vse mesto v tem času živi in diha le s festivalom in za festival. Ne vem, če je še kje na svetu kak kraj, kjer bi ljudje toliko dali na folkloro. Bili smo petkrat v paradju in vsakokrat je veličasten in živ spreved ob mestnih ulicah pričakalo na tisoče in tisoče oboževalcev. Skoraj vsak drugi je imel v rokah fotografski aparat ali kameoro. S strani je melelo nešteto mikrofонов, ki so snemali na magnetofonski trak igranje instrumentalnih skupin, petje, vriskanje, žvižganje, skratka vse, kar spada v folkloro posameznih skupin.

Tri ure in pol dolge predstave

Tako številne parade so bile organizirane v propagandne namene. To kaže na velik smisel Francozov, da z veliko pozornostjo izkoristijo vse možnosti za afirmacijo in finančni uspeh. Rezultat tega je bil stooštoten obisk vseh predstav in če dodam še, da je bila cena vstopnic 13 frankov (cca 4.500 S din), je komentar odveč. Zanimivo je tudi to, da so bile predstave v primerjavi s podobnimi pri nas zelo dolge. Večerne so se začele ob 21.30 in so trajale do 1 ponoči, dnevne pa so trajale tu-

ura pa je bila blizu dvanajste. To je bil čas zadnjega kosila, sledilo mu je še slovo, ki ga gotovo ne bomo pozabili. Koliko poslovnih besed in prijateljskih pesmi je izzvenelo iz ust Poljakov, Amerikancev, Rusov, Spancev in nas. Kolikokrat sem iztegnil roko in izrekel na svidenje, koliko je bilo izmenjanih poljubov prijateljstva in kaj so pomenile solze in solzice v očeh vseh prisotnih na tem slovesu.

Kljub vsemu temu enournemu slovesu pa lahko rečem, da smo se odpeljali točno ob določenj uri.

Boljšo in krajšo pot preko Francije nazaj nam je predlagal izkušen francoski šofer. V ostalem pa smo se vračali po isti poti. Kot vsaka naša turneja, se je tudi ta končala v priljubljenem hotelu »Jelen« v Kranju.

Velika zahvala za srečno potovanje gre neizčrpnemu šoferju Francu Novaku, ki je kljub letom pokazal veliko potrpežljivosti in veselo razpoloženje.

Zvone Gantar

Oktet

Pri opisovanju vtisov, ki sem jih dobil na velikem mednarodnem festivalu folklorne ali na prireditvi Pesmi in plesov, kot so ga tudi imenovali, bom skušal opisati nekaj obrobnihi dogajanj, kot sem jih doživel.

medsebojno poznavanje. To se je zlasti pokazalo v vzorni disciplini, posebno pri nastopih in drugih obveznostih, saj se je vsakdo zavedal, da zastopa Savo, Slovenijo, Jugoslavijo. Sicer smo bili pa vsi, kar nas je prvič videlo Francijo, nad njo navdušeni — impresionirani. Francijo sem si predstavljal nekoliko drugačno, pač tako, kot slišimo o njej. Seveda Pariza, Marseillesa, Lyona nismo videli. Potovali smo večidel skozi južni, bolj pasivni-agrarni del Francije, kjer pokrajina še zdalec ni tako lepa kot je npr. v Sloveniji. Ni hribovita, ni ravna, nekje vmes,

smo ugotovili, da je vse precej dražje kot pri nas, izjema je le vino, ki je pa tudi boljše od našega, vsaj tistega, ki ga dobimo po trgovinah. To pa je razumljivo, saj je komaj 100 km do Bordeauxa, ki je zelo znan po vinih. Tudi prehrana je značilna in se precej razlikuje od naše. Za naše pojme je juha skoraj nepogrešljiv del kosila, medtem ko je v Franciji nismo videli na mizi. Kosilo je veliko bolj pestro, zvrsti se celo vrsta jedil v majhnih količinah, pa kljub temu dobiš občutek sitosti, ne da bi veliko pojedel.

Peli smo, peli do onemoglosti

Vse folklorne skupine so stanovali in se hranile v internatih. V jedilnici smo bili skupaj s Poljaki, s katerimi smo se zelo lepo razumeli; ničkolikokrat je zadonela zdravica z njihove strani »Stolat, stolat...«, mi pa smo jim odgovorili s »Kol'kor kapljic, tol'ko let«. Kar se tiče odnosov med skupinami nasploh, moram reči, da so bili zelo prijetni, vsi so bili zelo odprti. Jezik sploh ni bil glavna ovira, teže je bilo drugi dan, ko so bolele roke. Zelo dobro smo se razumeli s folkloristi iz vzhodnih držav, kar je razumljivo glede na sorodnost jezikov, pa tudi hostese — ljubke študentke iz univerze BYU Provo UTAH so bile zelo prijazne. Takoj so nas vprašale, če poznamo košarkaša Krešimira Čosića; z njim namreč študirajo na isti univerzi, pa smo morali priznati, da ga one bolje poznajo, mi ga namreč vidimo le na televiziji. Glede odnosov med Američani in Rusi pa je bilo večkrat opaziti prizadevanje Francozov, ki so dajali poudarek njihovu zblizevanju in tudi resnično so se dobro razumeli. To se je zlasti opazilo zadnji večer, ko so se med čakanjem na svojo točko zaradi mraza zgnatli v en avtobus, in tudi pri zelo prisrčnem slovesu naslednji dan. Skratka vloga Francozov nekako v stilu, kot ga je opaziti tudi v zunanji politiki.

Poleg obveznosti smo imeli tudi zabave. Bilo je dovolj plesa, petja, pri tem se ni »šparal« harmonikaš Brane, ki je neutrudno vlek svoj meh, pomagal si je s pastisom (francoska pijača), tudi Rino na basu bi skoraj prišel ob prste, oktet se je moral tudi večkrat odkašljati za žabe, Dvanajst razbojnikov, Ana nina nana. Za dobro počutje pa so predvsem poskrbeli »naši Francozi«: Andrej, ki je vsakokrat odlično vodil skupino na festivalu, bil je kos vsem težavam, ki so se sproti pojavljale, pri tem se ni zmenil niti za hud prehlad, ki ga je dobil kmalu po prihodu. Pomagali sta tudi Anka in Helena. S francoske strani pa predvsem vodnika Dominique in Frank.

Se in še bi lahko našteval. Marsikdo od nas je videl in doživel še kaj drugega. Vsakdo pa bo trajno ohranil te doživljaje v svojem spominu.

Joža Mohar

